

Biodiversitet i praksis

To-dages efteruddannelseskursus på Molslaboratoriet

Dato: 15.-16. august 2023

Adresse: Molslaboratoriet, Strandkærvej 6, 8400 Ebeltoft

Kursusudbyder: Danske Landskabsarkitekter

Antal deltagere: 30

"Sensommeren på Molslab er en tid med overflod. Modne mirabeller, blomstrende hedelyng, og det virker, som om alle insekter i hele verden har besluttet sig for at flyve rundt lige nu. Der er humlebier, svirrefluer og sommerfugle overalt, og de sene blomster giver den fuld gas – hedelyng, kattehale, djævelsbid, klokkeblomster, gyldenris og alle de andre. Der er så meget liv derude, og vi skal se det hele!"

- Morten DD

Indhold

På dette to-dages kursus får du en grundig gennemgang af de tiltag og virkemidler, der kan skabe levesteder og tiltrække liv til dine projekter.

Med tidens store fokus på natur og biodiversitet som krav i konkurrenceopdrag, visioner fra bygherrer og kriterier ifm. DGNB-screeninger og EU's taksonomi, er det blevet en nødvendig kernekompetence for rådgivere at kunne arbejde grundigt med at skabe levesteder og bedre vilkår for liv i projekterne. Der er brug for vidensdeling, tværfaglige samarbejder og efteruddannelse, så vi kan opnå et solidt vidensfundament om natur og biodiversitet at træffe beslutninger ud fra.

Vil vi som rådgivere arbejde ambitiøst med at skabe levesteder i byerne, må vi hente inspiration i naturen. Vi må forstå økosystemer, dyr og planter krav til levesteder, livscykler, naturlige processer og dynamikker. Kun sådan kan vi skabe de bedste betingelser for liv i vores projekter. Vi skal lære om det hele på Molslaboratoriet.

Gennem stærke faglige oplæg fra et top-hold af undervisere, biologitimer og *hands on*-oplevelser i Molslaboratoriets smukke, varierede natur skal vi fortrylles, inspireres og dygtiggøres ift. at arbejde med natur og biodiversitet og rådgive bygherrer og samarbejdspartnere om at skabe bedre vilkår for insekter, padder, krybdyr, fugle, smådyr og planter - også i byerne. Vi tør godt love, at man nok må forberede sig på at komme hjem med masser af ny inspiration - og en stærk trang til at skabe mere plads til naturen.

Målgruppe

Kurset henvender sig til landskabsarkitekter, arkitekter og planlæggere med interesse for at opnå en dybere forståelse for at arbejde med biodiversitet i praksis - fra masterplan til projektering.

Undervisere og oplægsholdere

Morten DD Hansen (DD) er biolog og museumsinspektør ved Naturhistorisk Museum Aarhus og en af Danmarks bedste naturformidlere. Han har medvirket i et hav af radio- og natur-tv-programmer og er snart aktuel i sæson II af 'Giv os naturen tilbage' på DR1. Når han ikke kører land og rige rundt og holder foredrag, har han base på museets feltstation Molslaboratoriet midt i Nationalpark Mols Bjerge.

Rasmus Ejrnæs (RE) er biolog og professor ved Aarhus Universitet, hvor han forsker i biodiversitet og Danmarks natur. Han er på fjerde år vært på natur-radioprogrammet *Vildspor* på Radio 4, der har rundet 200 udsendelser om naturen som mirakel og kampplads - og noget, der kan få de helt store følelser frem. Og så elsker han at slå græs!

Kristine Kjørup Rasmussen (KKR) er biolog og fagansvarlig for biodiversitet hos SLA, hvor hun arbejder bredt med natur og biodiversitet fra kortlægning, analyser og strategier til integrering af natur og biodiversitet i design af projekter, plejeplaner, myndighedsbehandling og formidling. Og så er hun initiativtager til en national metode til kortlægning af bynatur, som er under udvikling.

Jens Reddersen (JR) er biolog og naturmedarbejder ved Nationalpark Mols Bjerge og kendt for sit årelange engagement med formidling af natur i særligt Mols Bjerge. Han har tidligere arbejdet som forsker ved Aarhus Universitet og Danmarks Miljøundersøgelser og så er han fast indslag på P1 Morgen, hvor han fortæller om store og små historier fra naturen.

Beate Strandberg (BS) er biolog og seniorforsker ved Institut for Ecoscience på Aarhus Universitet, hvor hun arbejder med forskning og rådgivning indenfor plantebiologi og plante-insekt-interaktion, vilde bier og bestøvning. Hun har skrevet bogen "Stik, støv og striber - Vilde biers vilde liv" om biernes forunderlige verden og har været initiativtager til Findplanten.dk, som hjælper dig til at finde planter til dit biodiversitetsprojekt.

Program

Turguide/oplægsholder: (XX)

Dag 1:

11:00 Ankomst, indkvartering på 2-mands værelser

11:50 Samling i haven, velkomst.

12:00 Frokost

13:00 **Tur i bakkerne 1 – ET MYLDER AF LIV**

Hvorfor er der så uendeligt meget liv på Molslaboratoriet, og hvad har rewilding-projektet betydet for naturen? Hvilken effekt har de store græssende dyr på landskabet, og hvad er egentlig forskellen på plejepersonale med og uden motor? Vi skal se en mosaik af forskellige naturtyper og tale om, hvad strukturel variation, naturlige processer og drift og pleje betyder for de arter, vi potentielt set kan tiltrække. Og så skal vi møde det mylder af liv, der lever i Molslaboratoriets smukke og varierede natur. (DD)

16:30 Kaffe og kage i haven

Pause

- 17:30 Samling i haven. Forfriskning.
- 18:00 Aftensmad (+ sanghæfte)
- 19:30 **Biologitime 1 – STYR PÅ ORGANISMEGRUPPERNE**
Hvorfor er en edderkop ikke et insekt? Hvad er en karplante? Og hvad vil det sige, at et dyr er vekselvarmt? Forskellige organismegrupper har forskellige krav til levesteder, vi prøver at få et overblik. (DD)
- 20:30 **Biologitime 2 – BYENS BIODIVERSITET**
Hvilke arter bor allerede i byerne, og hvor er de kommet fra? Hvilke levesteder findes i byerne, og hvordan kan vi skabe mere plads til naturen og tiltrække flere arter? Har det biologiske liv i byerne egentlig nogen betydning ift. den nationale biodiversitet, og hvad sker der, hvis en fredet art slår sig ned? (DD)
- 21:30 *Pause*
- 22:00 **Lyslokning ved væggen** (+ kolde øl/rødvin)
Vi tænder lysvæggen og ser, hvem der kommer forbi. Er vi heldige, får vi besøg af nogle af mørkets skønheder som brun bjørnespinder, den kæmpestore poppelspinder eller måske camouflagemesteren over alle - måneplet! Hvorfor flyver de fleste natsommerfugle kun i ly af mørket? Hvorfor er de så pæne, når man alligevel ikke kan se dem? Hvor opholder de sig i dagtimerne, og kan vi skabe levesteder til nogle af dem i vores projekter? (DD)

Dag 2:

- 06:00 **Tur i bakkerne 2** (for de morgenfriske) – **FUGLEVENLIGE LANDSKABER**
Landskabet vågner, vi prøver på det. Især fugle er kendt for at stå umanerligt tidligt op. Hvem møder vi i bakkerne, og hvor møder vi dem? Vi har meget fokus på at skabe levesteder til insekter, men hvordan ser et fuglevenligt projekt ud i bymæssig kontekst? (DD)
- 08:00 Morgenmad.
Værelser ryddes.
- 09:00 **Oplæg 1 – ET MYLDER AF LIV – I PROJEKTET**
Hvilke virkemidler har betydning for det liv, man kan tiltrække til sit projektområde? Hvad er fysisk og biologisk variation og naturlige dynamikker? Hvorfor er der så meget liv knyttet til næringsfattig jord? Hvad er værd at fokusere på ift. projekter i hhv. stor og lille skala? Hvad betyder projektområdets placering ift. det liv, der potentielt kan indvandre? Hvad er udfordringerne ved et konstrueret landskab ift. når naturen selv indfinder sig? Kan man få succes med at så en blomsterrig eng på næringsrig byjord? Spørgsmålene er mange. Rasmus gennemgår værktøjskassen med biodiversitetstiltag. Vi slutter med 'spørgsmål fra salen'. (RE)
- 10:30 *Pause*
- 10:45 **Oplæg 2 – VILDE BIER I BYER**
Vilde bier er trængte i det åbne land, men forskning peger på, at byområder faktisk kan være vigtige levesteder for dem. Men hvordan finder bierne egentlig rundt i landskabet? Hvor langt kan de flyve efter føde, og hvor bor de? Vi zoomer ind på de karakterfulde insekter og deres behov ift. levesteder og føderessourcer i bymæssig kontekst. (BS)
- 11:30 **Oplæg 3 – HABITATKORRIDORER OG MOBIL GRÆSNING**
Hvordan samtænker man bynaturprojekter med lokal biodiversitetsplanlægning i kommunen ift. at understøtte særlige og truede arter og naturtyper? Hvordan tackler man motivation og frivillighed hos private lodsejere fx ift. naturregistreringer? Hvorfor har grønne korridorer både muligheder og begrænsninger? Hvad er mobil græsning og kan man have store græssende dyr i

et villakvarter? Vi skal høre om Nationalpark Mols Bjerge og Syddjurs Kommunes arbejde med projektet *BiodiverCity*, en 12 km lang habitatkorridor igennem Ebeltoft by. (JR)

12:15 Frokost

13:15 **Oplæg 4 – BIODIVERSITET I PRAKSIS**

Vi slutter oplægsrækken med eksempler fra praksis på implementering af biodiversitet i konkrete projekter, både stor og lille skala, og samarbejdet med byggebranchens aktører. Hvilke krav kan vi møde i dag ift. fx certificeringer og taksonomi? Hvad er en biodiversitets-baseline? Hvordan måler vi på vores projekter, og hvorfor er det nødvendigt? Hvorfor er tværfaglige samarbejder så vigtige, og hvornår skal man række ud efter en biolog? Hvad er naturbaseret drift, hvilke plejemetoder kan understøtte et mylder af liv, og hvordan formidler man det til driftspersonalet og beboere/brugere? (KKR)

14:30 Tak for denne gang. Afgang med bus mod Aarhus Hovedbanegård og Aarhus Havn (Molslinjen).

Vi glæder os til at se jer på Molslaboratoriet! ☺

Pris: 3985 kr. i delt tomandsværelse. Prisen er inklusive fuld forplejning og bustransport T/R Aarhus Havn (Vandvejen, Molslinjen)/Aarhus Hovedbanegård/Molslaboratoriet.

Tillæg for eneværelse 235 kr. (Bemærk, der er et begrænset antal eneværelser)

Tilmelding via Billetto.

Kursuskoordinatorer:

Tine Gils

M: 2685 3000

Catrine Hancke

M: 2613 5185

Kursusudvikler:

Tine Gils

Danske Landskabsarkitekter

Peter Bangsvej 30, 2000 Frederiksberg

dl@landskabsarkitekter.dk

T: 3332 2354

www.landskabsarkitekter.dk

Læs mere om Molslaboratoriet her:

www.naturhistoriskmuseum.dk/molslaboratoriet

D A N S K E
LANDSKABSARKITEKTER

